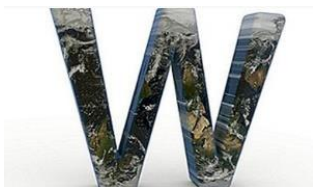

Ett W-förlopp där flera branscher blöder samtidigt som ekonomin återhämtar sig

Huvudsakliga budskap

V-scenariot har förbytt till ett W. Den andra vågen slår huvudsakligen mot de branscher som var hårdast drabbade under våren. Tack vare att vaccinframställningen har gått snabbare än väntat kommer tillväxten bli hög under en stor del av 2021. Det rör sig dock om tillväxt från låga nivåer. Lågkonjunkturen kvarstår en bit in i 2023.

Arbetslösheten ökar ytterligare under inledningen av 2021 men sjunker sedan gradvis tillbaka när ekonomin återhämtar sig. Ökande långtidsarbetslöshet är ett stort problem som har förvärrats av krisen. Strukturomvandlingen mot nya sätt att arbeta har accelererat, något som gör att missmatchen på arbetsmarknaden ökar och fler blir varaktigt arbetslösa.

De globala statsskulderna kommer att vara på rekordhöga nivåer efter Coronakrisen. Sverige befinner sig i ett gynnsamt läge med en jämförelsevis låg statsskuld som bör kunna användas för att återhämtning och svensk konkurrenskraft ska kunna påverkas positivt.

Försörjningsbalans (fasta priser, septemberprognos inom parentes)			
	2020	2021	2022
BNP	-3,1 (-4,4)	3,1 (3,2)	4,5 (3,0)
Hushållens konsumtion	-5,3	4,2	5,2
Offentlig konsumtion	0,4	2,6	1,2
Investeringar	-2,6	1,0	5,0
Export	-5,0	5,9	4,3
Import	-6,3	5,9	3,5
Lagerbidrag	-0,6	0,1	0,1

Källor: SCB och Svenskt näringsliv.

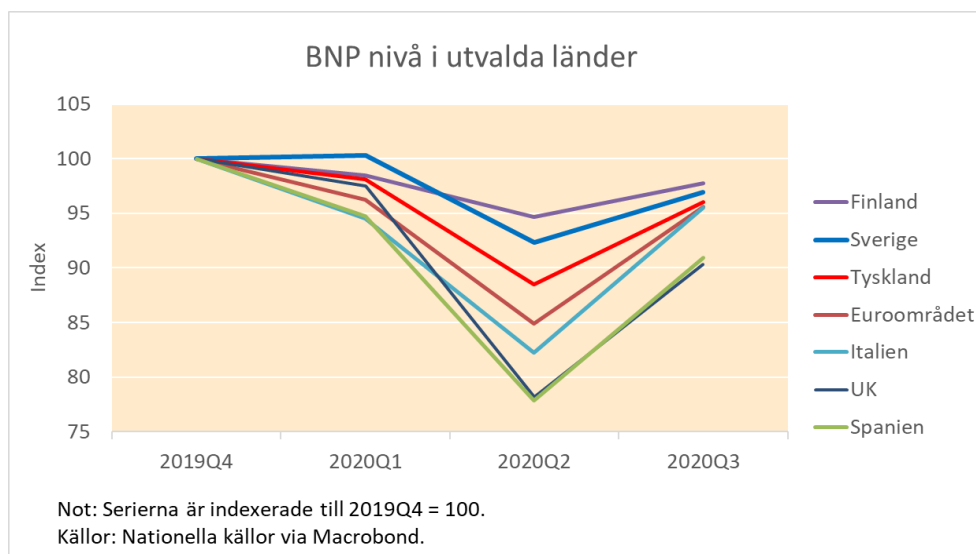
Arbetslöshet (procent av arbetskraften, septemberprognos inom parentes)			
	2020	2021	2022
Arbetslöshet	8,5 (8,7)	9,0 (9,5)	8,2 (8,6)

Källor: SCB och Svenskt näringsliv.

Den ekonomiska utvecklingen

Pandemin har påverkat våra samhällen av sällan skådat slag. Samhällen har stängt ned, många människor har drabbats, både av sjukdomen och av de ekonomiska följd effekterna som nedstängningar och restriktioner har orsakat. I och med att människor inte har kunnat arbeta har den ekonomiska aktiviteten i stora delar av världen minskat. Värst var läget under våren då chocken var som störst, med länder som stängde gränser och problem för varutransporter, internationell handel och globala värdekedjor som följd. Det gjorde att finansmarknader svajade och börsfallen blev stora. De arbetade timmarna i världens ekonomier sjönk kraftigt.

När smittspridningen avtog under sommaren och tidig höst återhämtade sig marknader och ekonomier. Rekordstora BNP-fall under det andra kvartalet förbyttes mot rekordstora BNP-ökningar under det tredje kvartalet. Ekonomierna har dock en bit kvar innan vårens fall är återhämtat, se diagram nedan. Storleken på den svenska ekonomin var under det tredje kvartalet 2,7 procent lägre än under motsvarande kvartal i fjol.

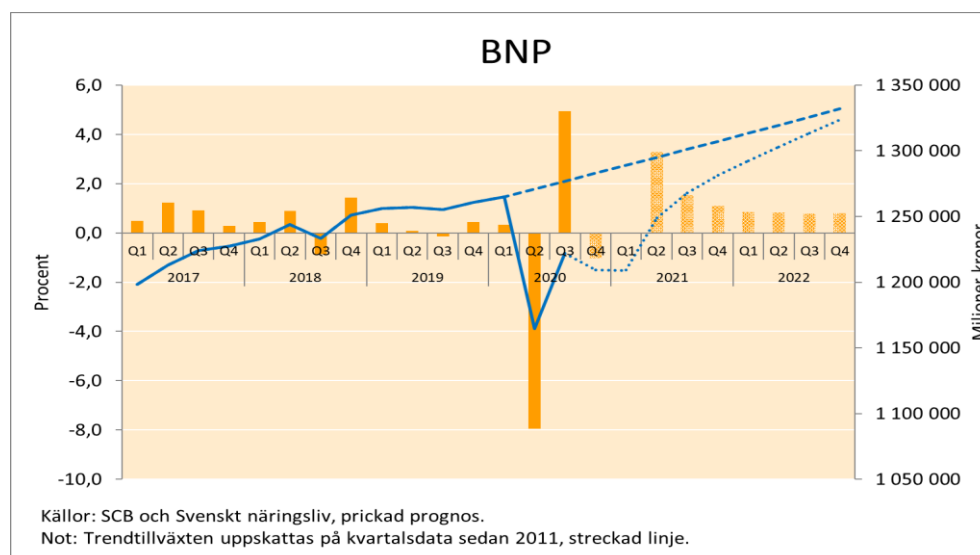

Under de senaste veckorna har viruset kommit tillbaka i en andra våg som har inneburit ytterligare restriktioner och nedstängningar. Tron på en V-format återhämtning har förbytts i ett W-format scenario där BNP återigen faller under det fjärde kvartalet i år. De hårdast drabbade sektorerna under våren, framför allt hotell och restaurang, är de som också nu påverkas mest negativt. För industrin är läget annorlunda jämfört med i våras. Det osäkra läget med nedstängda gränser och brott i leverantörskedjor som då rådde ser inte ut att upprepa sig denna gång.

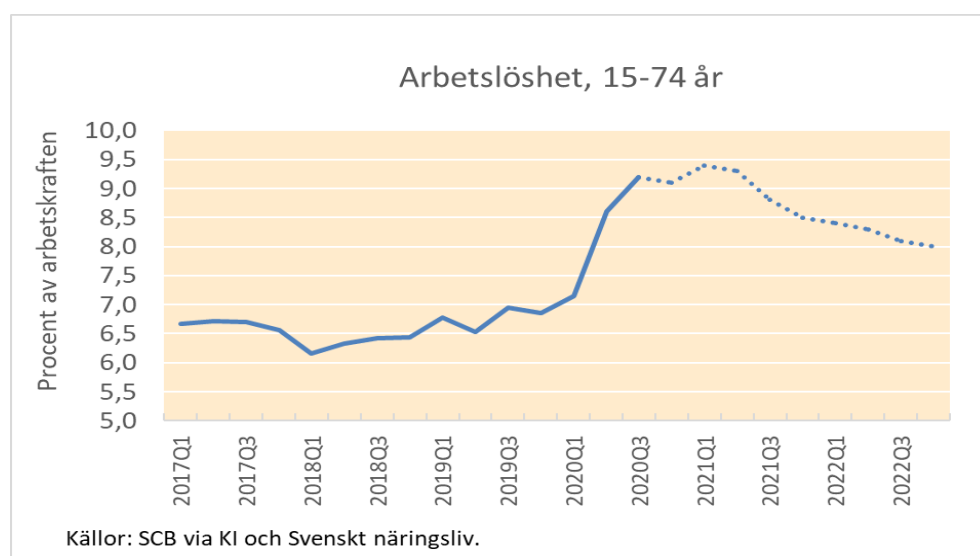
Den svaga tillväxten kvarstår under inledningen av 2021. Det dröjer till andra kvartalet nästa år innan vaccinationsprogram har börjat ge effekt på smittoriskerna. Först då kan världens ekonomier återgå till ett normalläge igen. Tillväxten kommer ta fart när människor tillåts mötas igen och de arbetade timmarna kan öka. Det dröjer dock till andra halvåret 2021 innan svensk ekonomi är tillbaka på förkrisnivåer och ytterligare ungefär ett och ett halvt år till dess att lågkonjunkturen är över (se prognosdiagrammet nedan). Bedömningar av konjunkturutvecklingen har sedan i våras dikterats av virusspridningen och möjligheterna till vaccinering, så också denna gång. Om vi exempelvis skulle se plötsliga biverkningar av vaccinet eller endast temporär immunitet kan konjunkturutvecklingen kraftigt påverkas negativt. Grundscenariot är dock att världen och Sverige kan rulla ut ett kraftfullt vaccinationsprogram som ger bra effekt under framför allt det andra kvartalet nästa år.

De åtgärds paket som världens regeringar och centralbanker har sjösatt sedan pandemins utbrott har gjort att många företag och människor har klarat sig genom krisen. Trots invändningar mot saktfärdighet, krångliga regler och otillräckliga insatser kan man konstatera att många av de ekonomiska prognoser som i våras pekade mycket brant åt fel håll inte realiserades. Tillväxten har inte sjunkit lika mycket som befarsades och arbetslösheten har hittills inte blivit lika hög som många trodde i inledningsskedet av krisen. En viktig orsak till detta är att de krisåtgärder som har införts sannolikt har mildrat uppgången i varslen och konkurserna. Detta har fört med sig högre statsskulder i flertalet av världens ekonomier. Det har varit nödvändigt men gör samtidigt att sårbarheten inför framtiden har ökat. För Sveriges del ser det ur detta perspektiv fortsatt relativt bra ut. Den

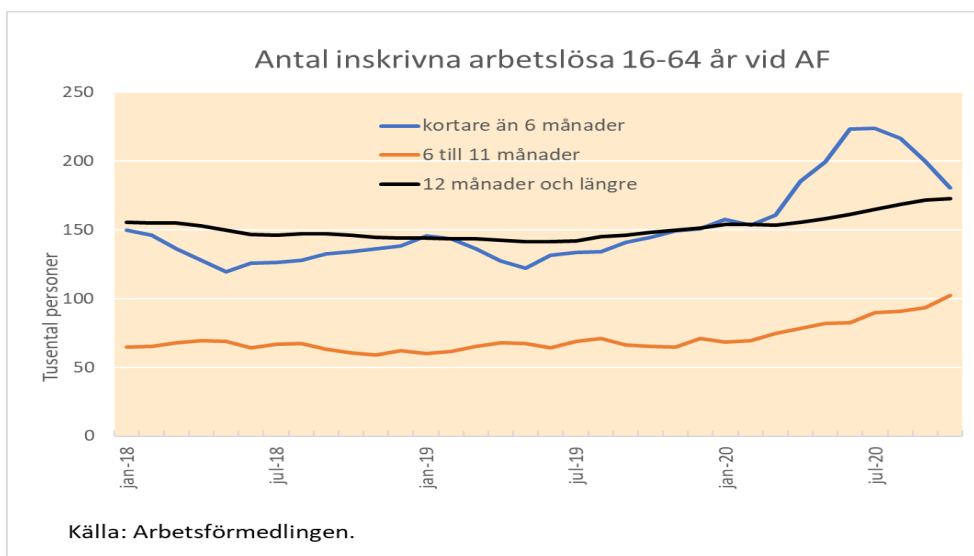
svenska skuldkvoten är fortsatt låg ur ett internationellt perspektiv (se diagram nedan). När väl krisen är över kommer Sverige att ha offentliga finanser som är välskötta och som kan användas till produktiva investeringar som höjer vår långsiktiga produktionsförmåga och kan skapa ett högre välstånd på sikt.

Varsel, korttidspermitteringar och ökande arbetslöshet har diskuterats flitigt sedan pandemins utbrott. Det är tydligt att arbetsmarknaden har påverkats och att arbetslösheten ökat. Det arbetas nu betydligt färre timmar i den svenska ekonomin jämfört med tidigare. Vissa av krisens effekter är temporära och när nedstängningarna och restriktionerna fasas ut under inledningen av 2021 kommer exempelvis de arbetade timmarna relativt fort återgå till mer normala nivåer. När det gäller arbetslösheten kommer det ta längre tid innan ett normalläge återfinns (se prognosdiagram över arbetslösheten).

Arbetsmarknaden har länge varit under ett strukturellt tryck där omvandling mot nya, ofta digitala, sätt att arbeta har fått ökad betydelse. Denna strukturomvandling påskyndas av krisen och fler blir därför långvarigt arbetslösa. Det kan redan skönjas i statistiken över långtidsarbetslösa som gradvis har ökat (se diagram med antal inskriva arbetslösa). Framöver bedöms de långtidsarbetslösas andel av den totala arbetslösheten att öka. Missmatchen mellan den kompetens som arbetsgivare efterfrågar och de tillgängliga kompetenserna hos stora delar av arbetskraften kommer de närmaste åren att utgöra ett stort problem, dels för företagens tillväxtpotentialer men kanske framför allt för de människor som kommer kvarstå i arbetslöshet när krisen är över.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Ekonomisk bedömning

Bettina Kashefi

8 december 2020

Prognosen i sammandrag

- V-scenariot har förbytt till ett W – ekonomin återhämtar sig, men många branscher blöder

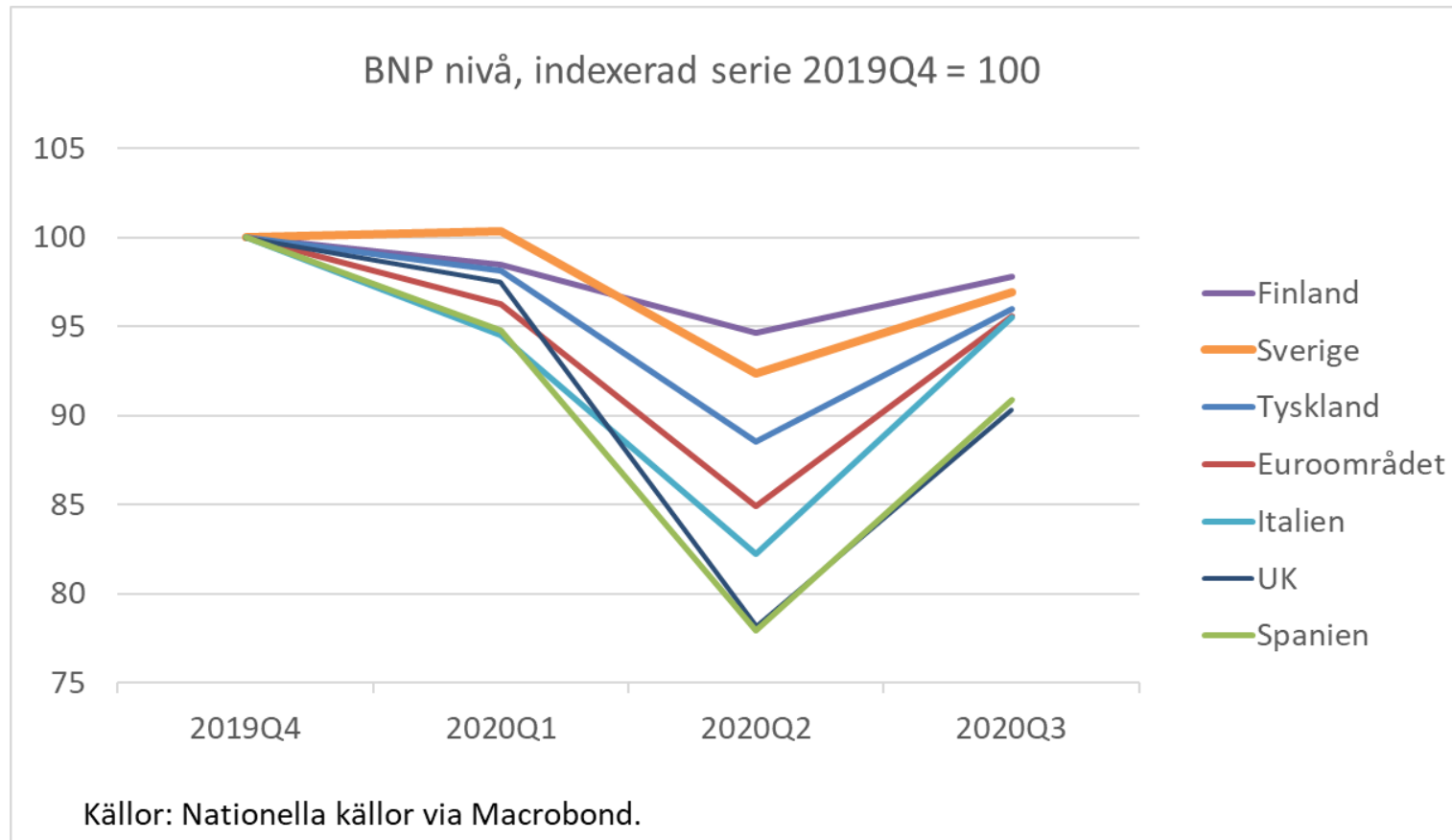

- Hög långtidsarbetslöshet är ett stort problem som har förvärrats under krisen – strukturomvandling har påskyndats och mismatchen ökar. Risk för att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå.

- De globala statsskulderna kommer att vara på rekordhöga nivåer efter Coronakrisen – Sverige väl rustat

En del av fallet under Q2 återhämtades men BNP-nivån är fortfarande låg

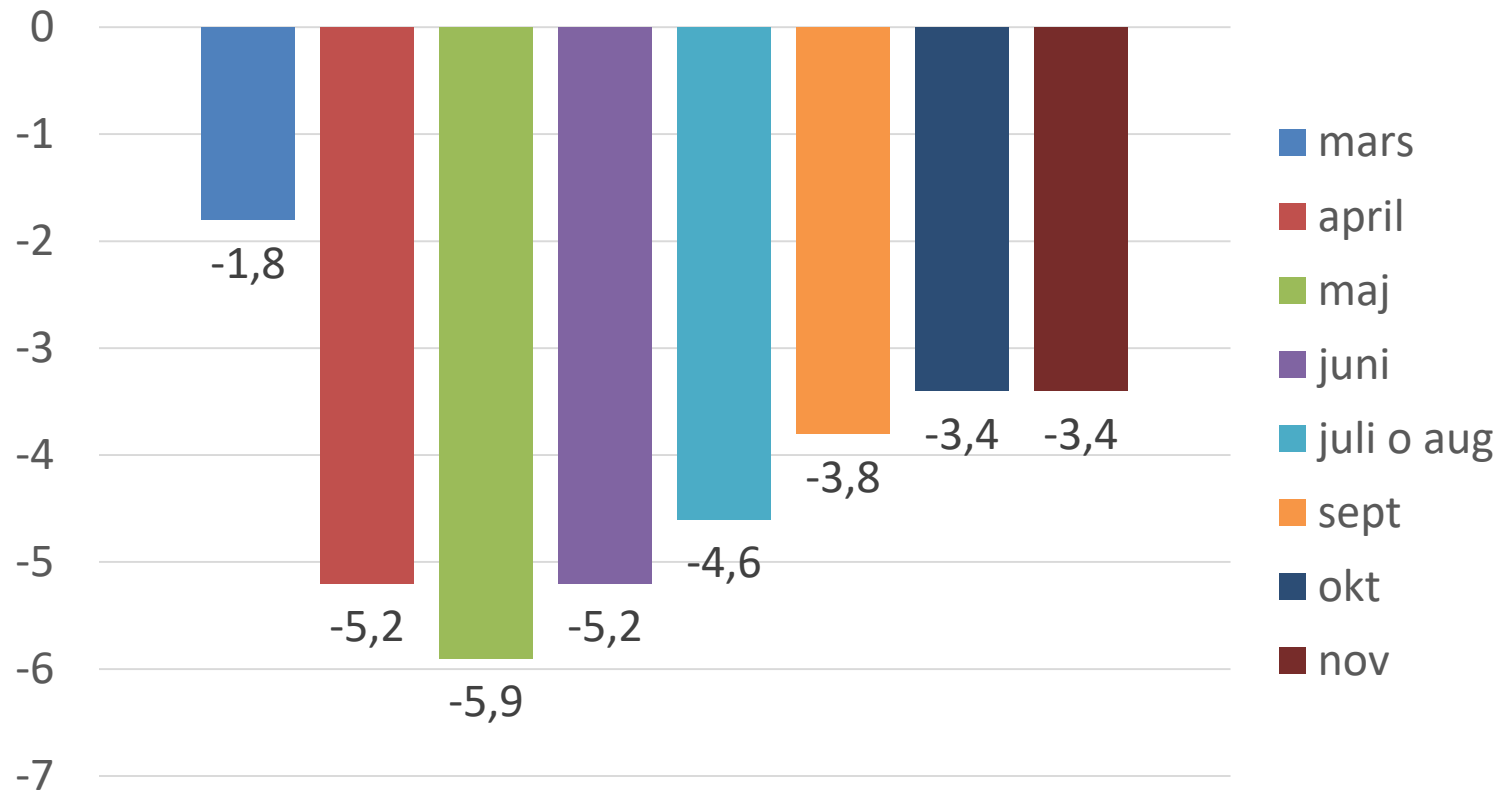

- Svensk BNP sjönk - 8,0 procent i Q2 och ökade med 4,9 procent i Q3
- Många länder har 5-10 procent kvar till förkrisnivåer

BNP-prognoser rörlig materia

Genomsnittsprognoser för 2020 gjorda i respektive månad

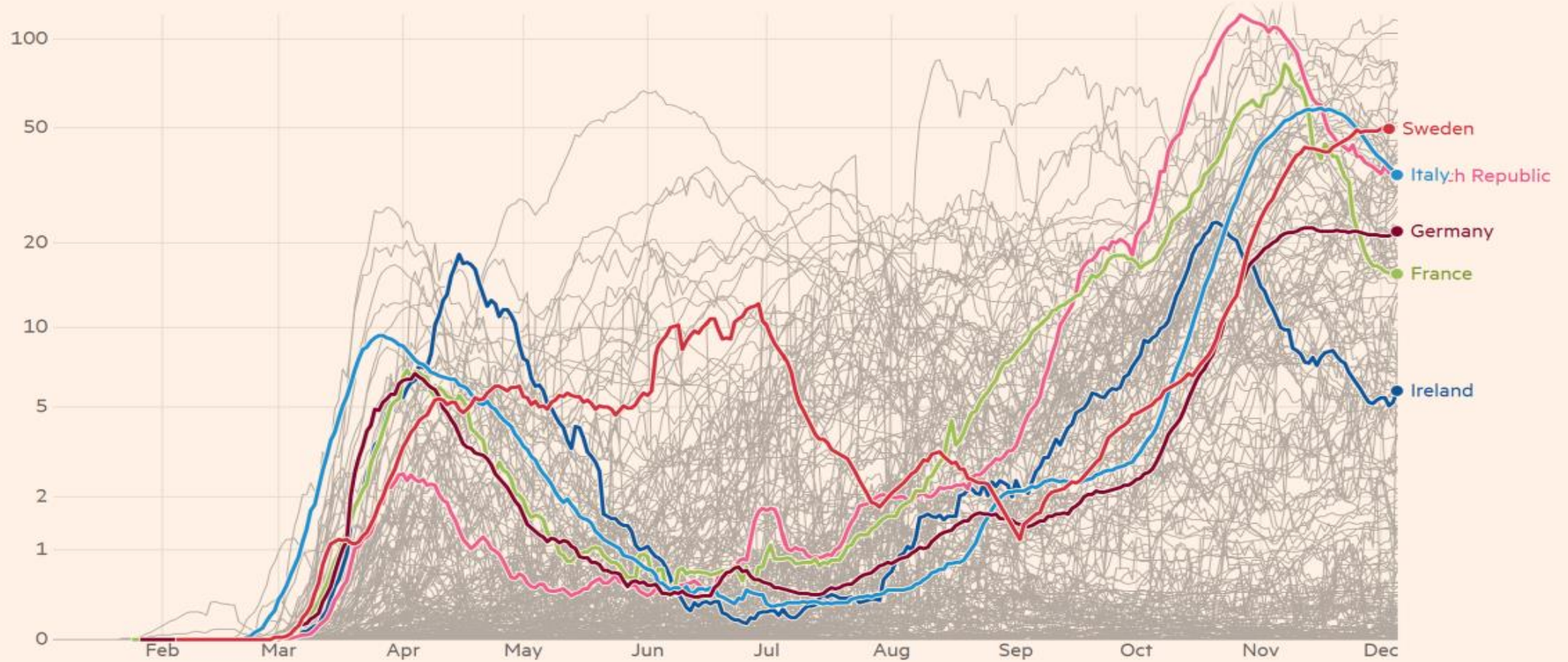

Källa: Konjunkturinstitutets prognosjämförelse

Virusspridning

New confirmed cases of Covid-19 in Ireland, Czech Republic, France, Italy, Germany and Sweden

Seven-day rolling average of new cases (per 100k)

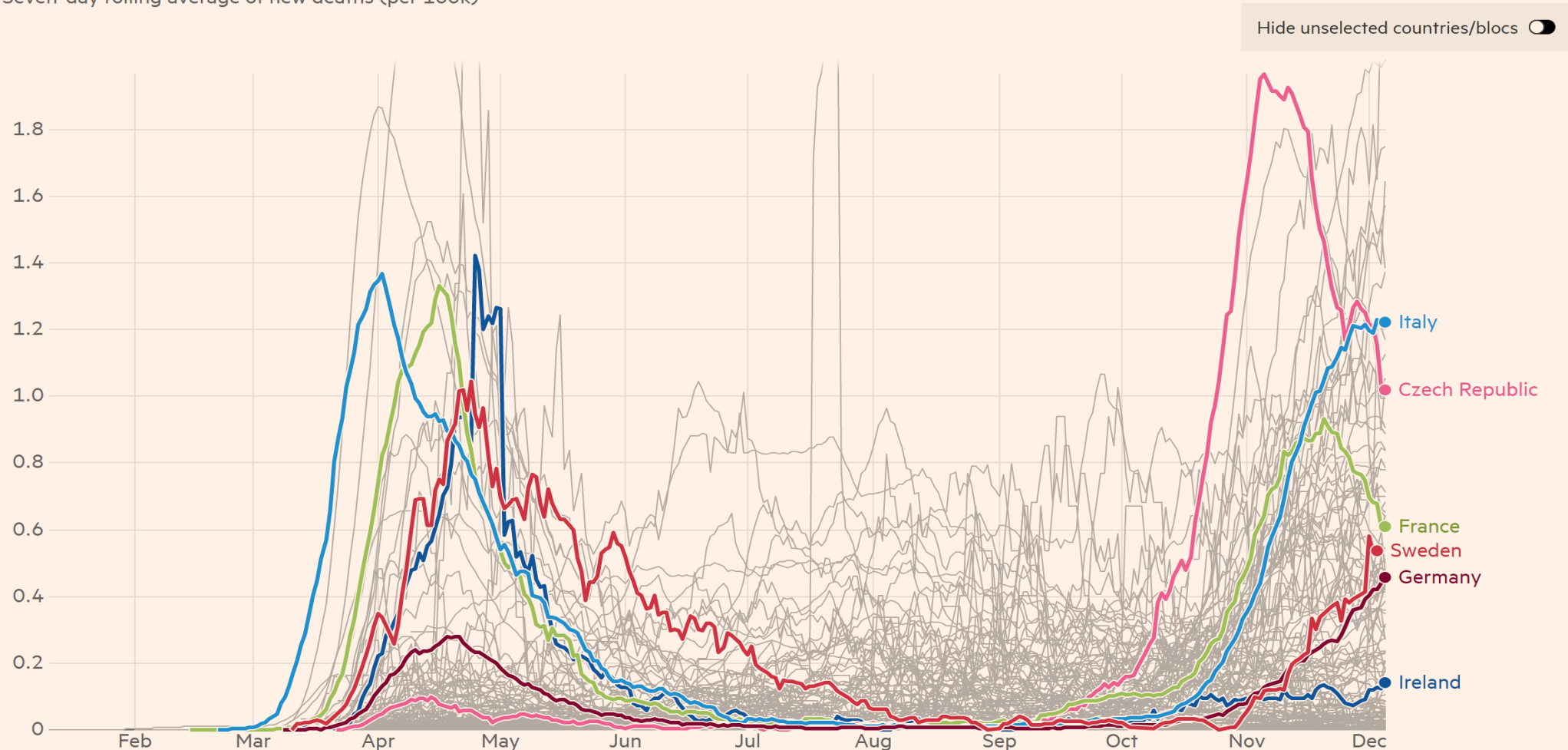

Source: Financial Times analysis of data from the European Centre for Disease Prevention and Control, the Covid Tracking Project, the UK Government coronavirus dashboard, the Spanish Ministry of Health and the Swedish Public Health Agency. Data updated December 6 2020 5.02pm GMT. Interactive version: ft.com/covid19

Antal dödsfall

New deaths attributed to Covid-19 in Ireland, Czech Republic, France, Italy, Germany and Sweden

Seven-day rolling average of new deaths (per 100k)

Source: Financial Times analysis of data from the European Centre for Disease Prevention and Control, the Covid Tracking Project, the UK Government coronavirus dashboard, the Spanish Ministry of Health and the Swedish Public Health Agency. Data updated December 6 2020 5.02pm GMT. Interactive version: ft.com/covid19

Allt fler håller sig hemma – restriktionerna biter

Residential areas: How did the time spent at home change since the beginning of the pandemic?

This data shows how the number of visitors to residential areas has changed relative to the period before the pandemic.

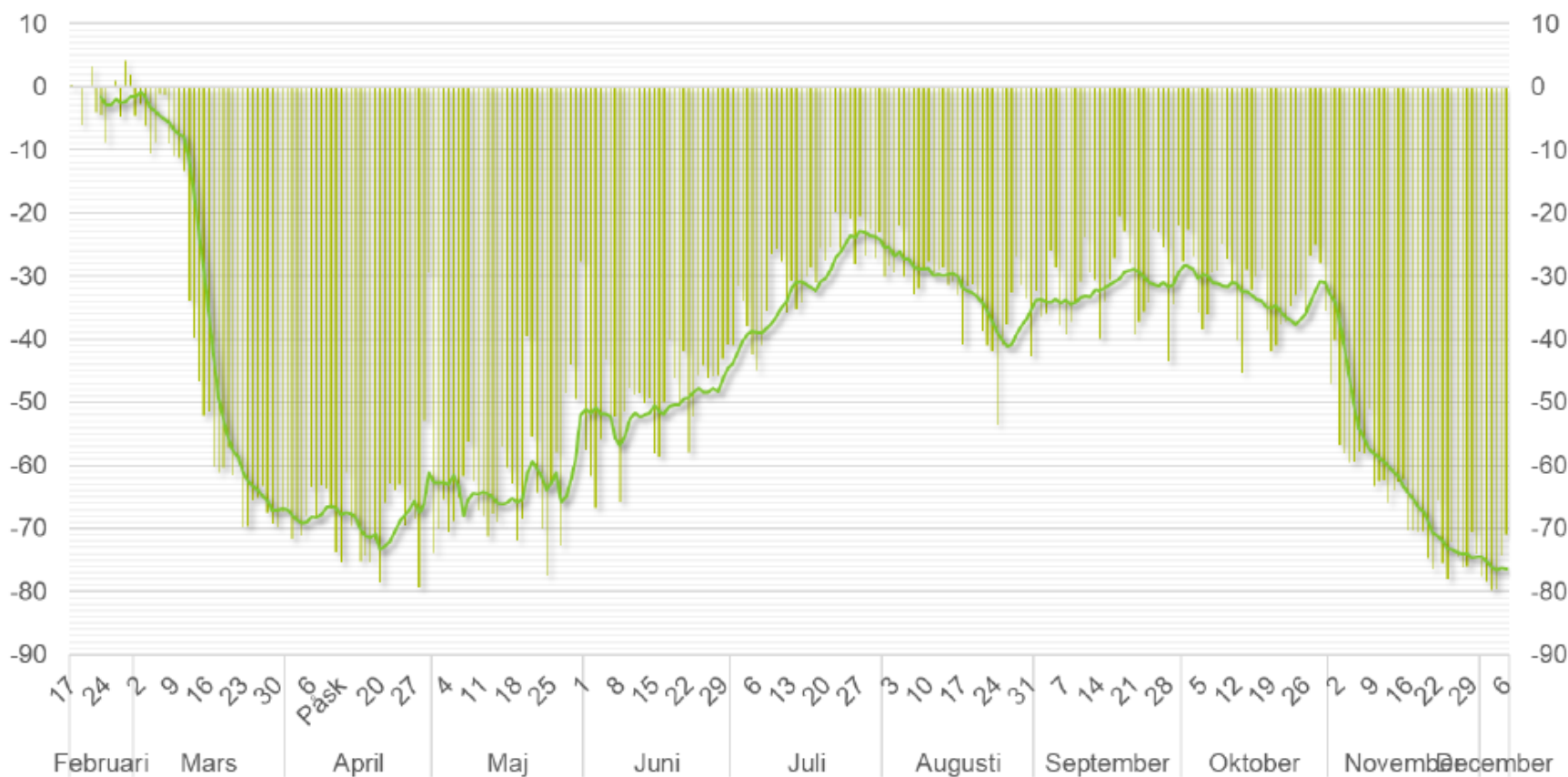
Source: Google COVID-19 Community Mobility Trends – Last updated 4 December, 20:02 (London time)
 Note: It's not recommended to compare levels across countries; local differences in categories could be misleading.
 OurWorldInData.org/coronavirus • CC BY

Restaurangutveckling under Corona

Procentuell omsättningsförändring per dag jämfört med motsvarande dag föregående år, Riket, samt 7 dagars glidande medelvärde (linje)

Bas: 600 restauranger

Data t.o.m. den 6 december

- Sedan den 1 mars har försäljningen på dessa 600 restauranger minskat med 47 procent jämfört med motsvarande period föregående år.
- Den senaste veckan var försäljningen 76 procent lägre än motsvarande vecka i fjol.

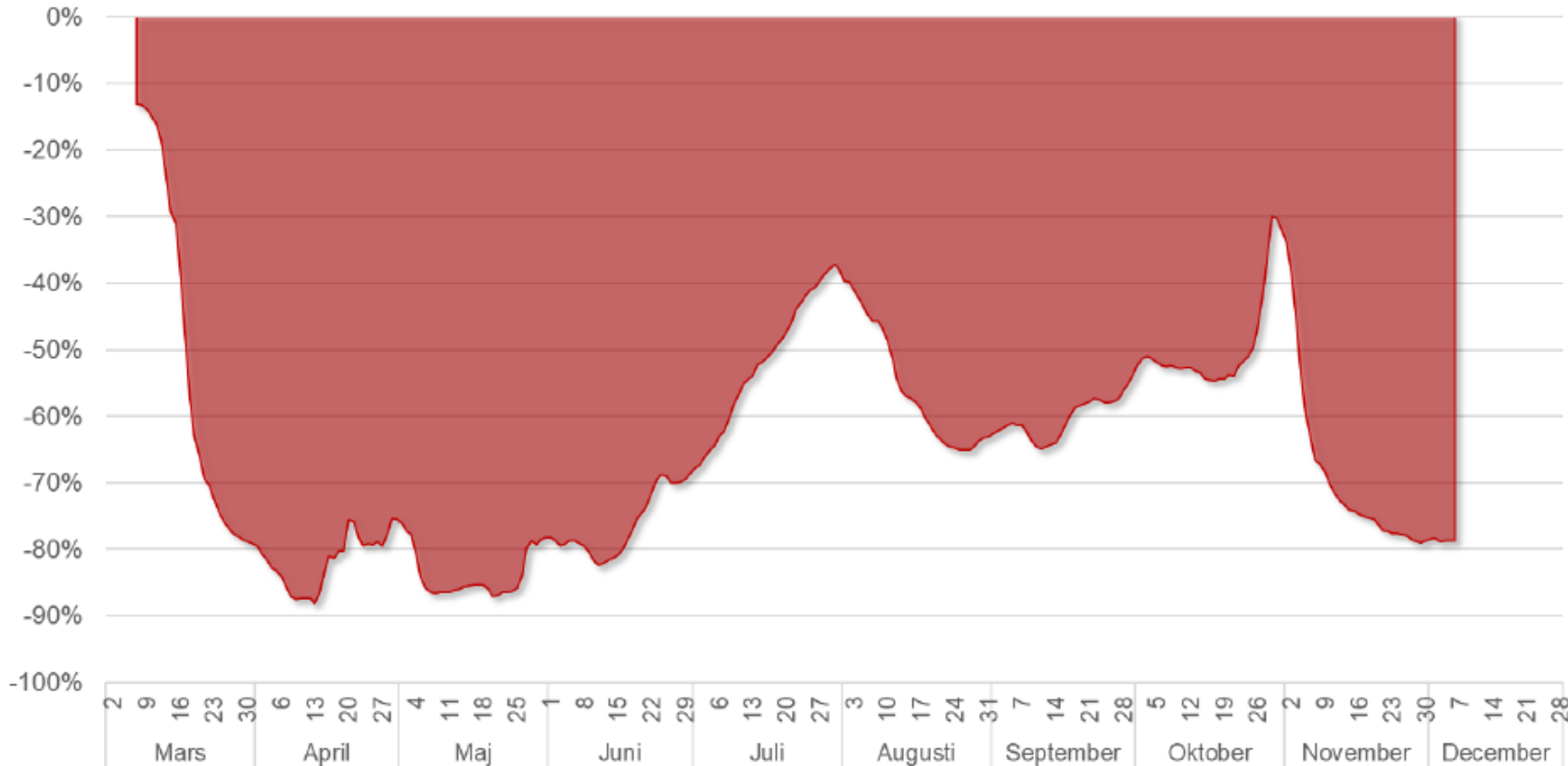
Hotellutveckling under Corona

Procentuell förändring av logiintäkter per dag på hotell i Sverige

1 mars - 6 december 2020 samt motsvarande veckodagar 2019

7 dagars glidande medelvärde

Källa: Benchmarking Alliance

- Sedan den 16 mars har logiintäkterna rasat med 67 procent jämfört med motsvarande period 2019.
- Den senaste veckan var logiintäkterna 79 procent lägre än motsvarande vecka i fjol.

Hotellutveckling under Corona

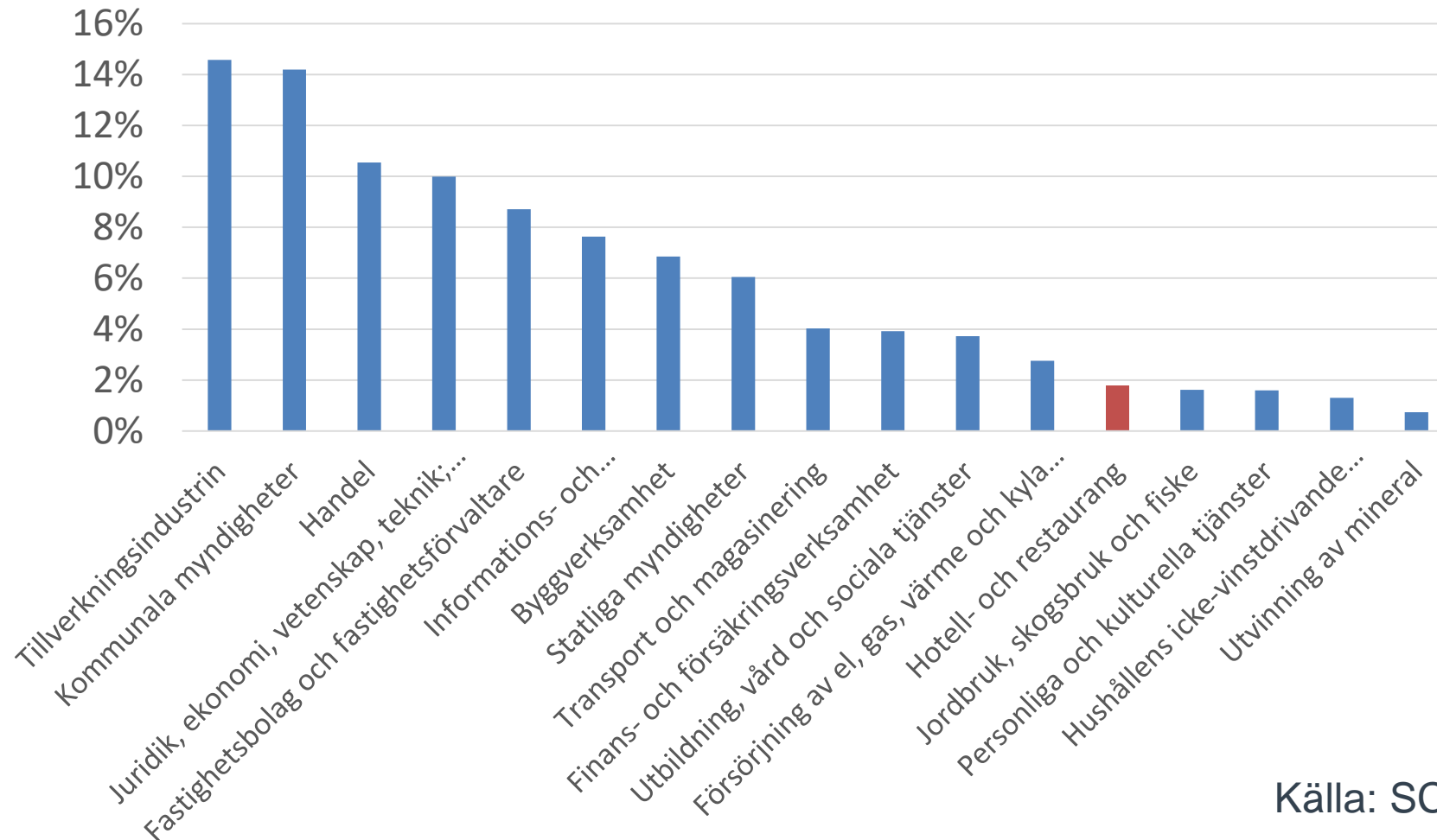
Procentuell förändring av logiintäkter per månad på hotell 2020 jämfört med motsvarande månad förra året

	Sverige	Stockholm	Göteborg	Malmö	Storstäder	Övriga Sverige
Mars	-51%	-64%	-53%	-49%	-59%	-46%
April	-82%	-91%	-89%	-83%	-90%	-77%
Maj	-84%	-93%	-90%	-85%	-91%	-79%
Juni	-76%	-91%	-83%	-79%	-88%	-66%
Juli	-48%	-81%	-68%	-48%	-73%	-32%
Augusti	-58%	-83%	-68%	-58%	-78%	-44%
September	-60%	-79%	-71%	-61%	-75%	-49%
Oktober	-48%	-70%	-54%	-48%	-64%	-38%
November	-74%	-86%	-82%	-76%	-84%	-67%
December t.o.m. 6	-79%	-89%	-85%	-78%	-87%	-73%
16 mars-6 december	-67%	-85%	-76%	-67%	-81%	-57%

Källa: Benchmarking Alliance

Förädlingsvärdet uppdelat på bransch

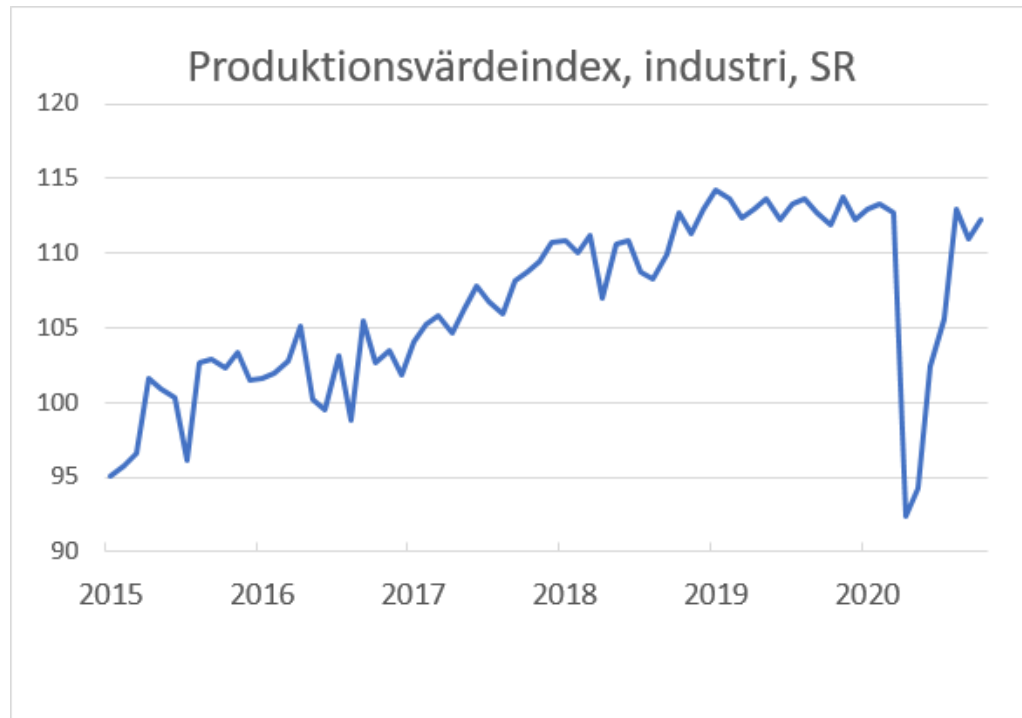
Andelar av totalt säsongrensat förädlingsvärde, 20219Q4

Källa: SCB

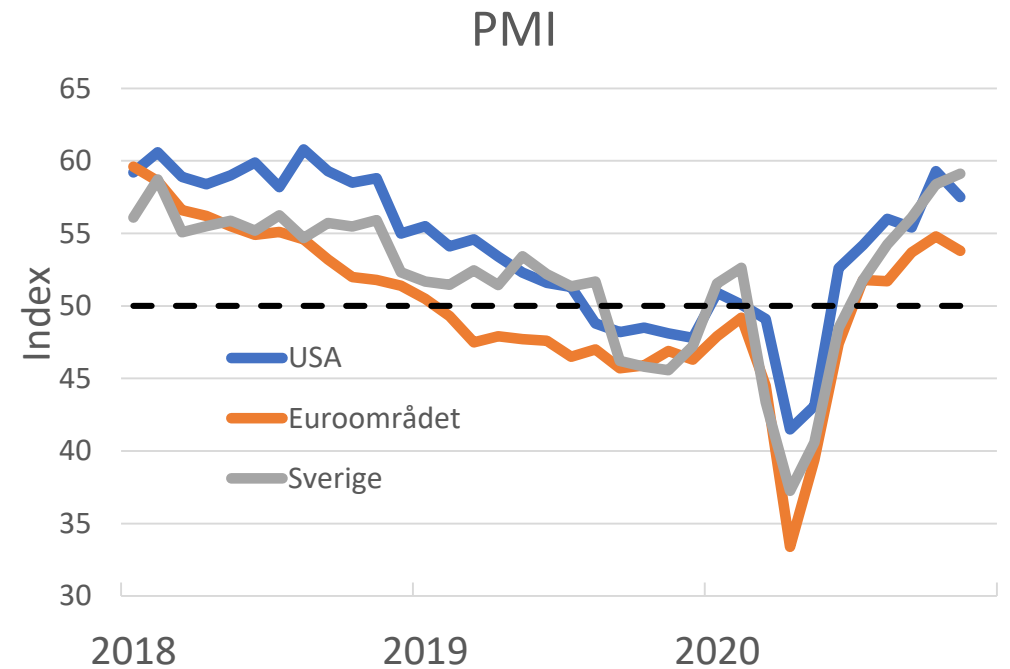

Industrin drabbas inte lika hårt av den andra vågen – därför mildras tappet i BNP

Anm: Data t.o.m. okt

Källa: SCB

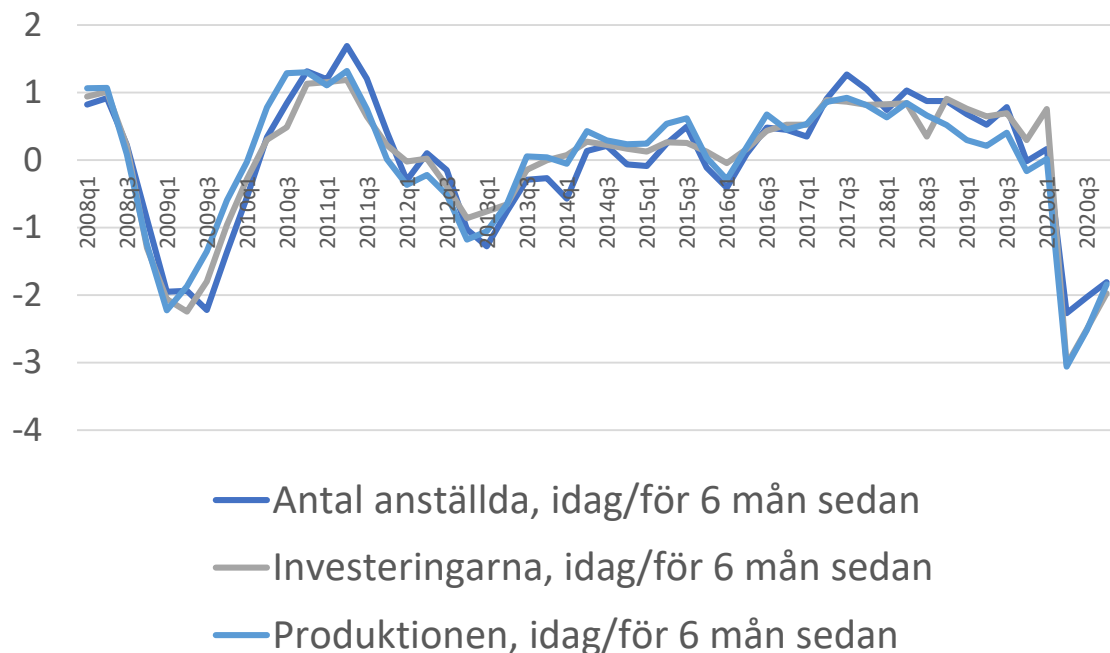

Källor: Markit och Swedbank/Silf via Macrobond.

Svenskt Näringslivs företagarpanel - mindre nedgångar i framtidsförtroendet än under våren men från låga nivåer

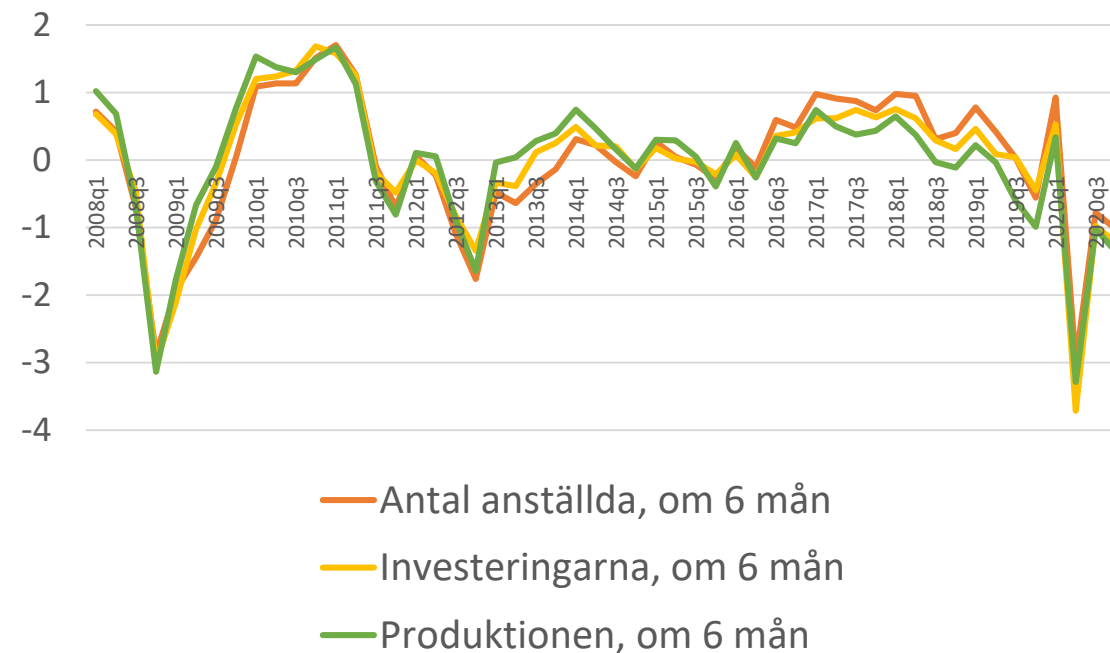
Nuläget

Standardiserade netttotal

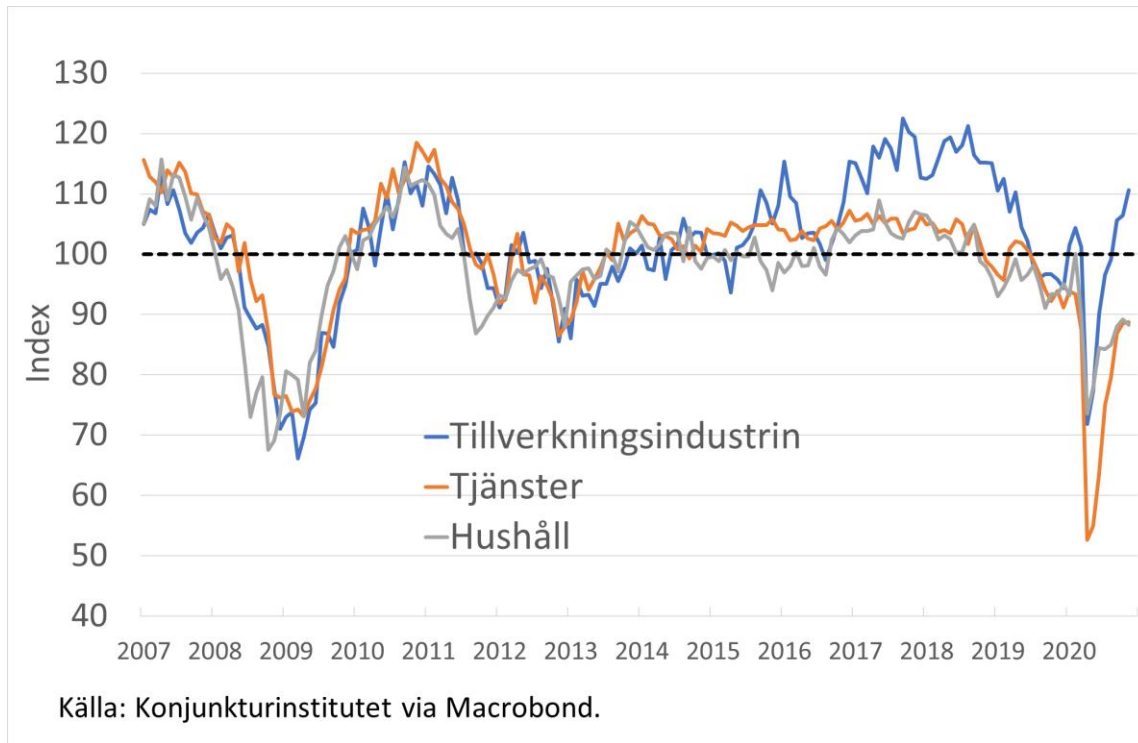
Framtidsutsikter

Standardiserade netttotal

Källa: Svenskt Näringslivs företagarpanel
 Anm: Undersökningen genomförd 3-20 nov 2020

Konjunkturbarometern visade inte någon skarp nedgång under inledningen av den andra vågen – signal om att läget inte är lika allvarligt som i våras

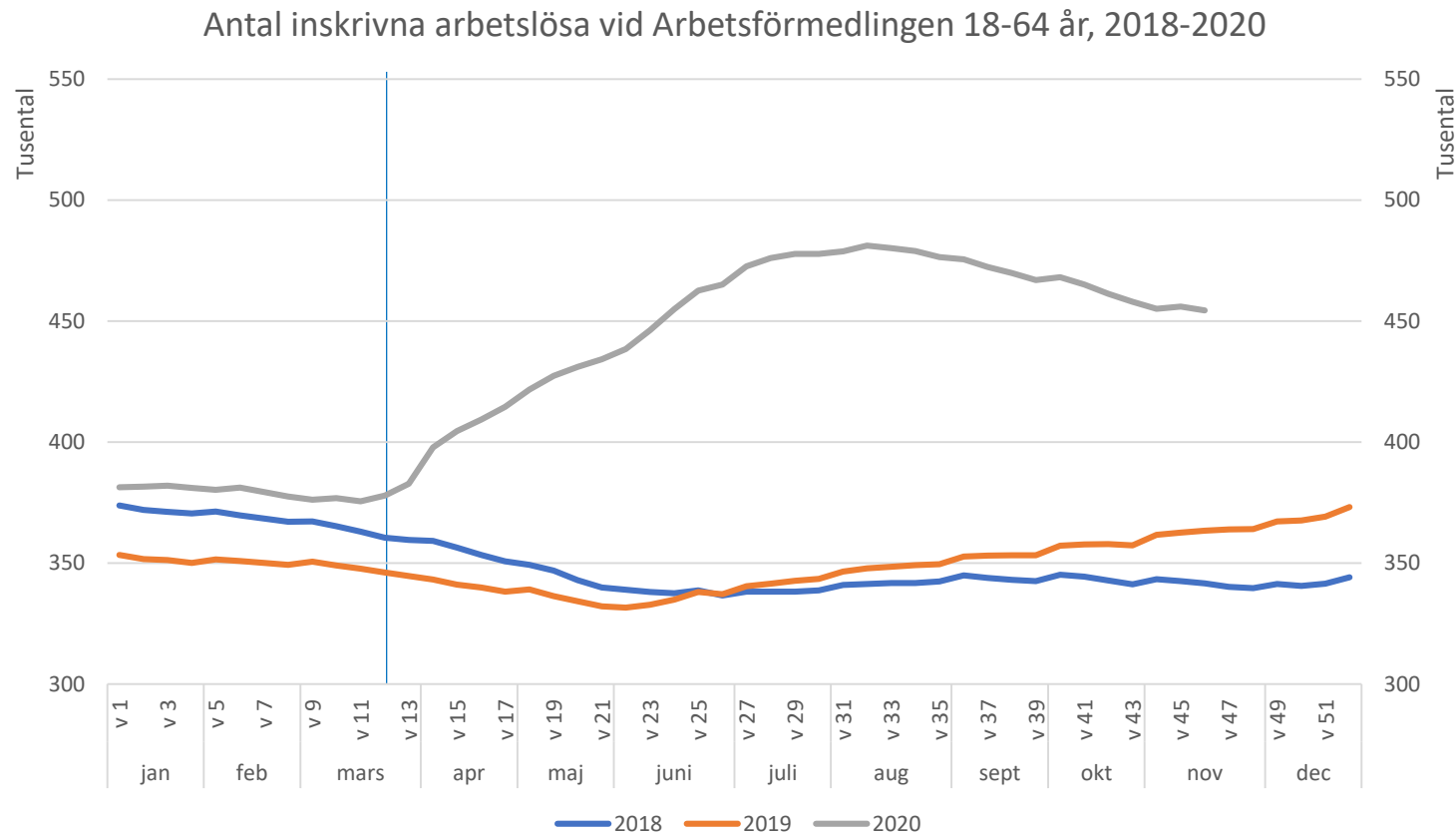
Indikatorer

	Sep 2020	Okt 2020	Nov 2020	Diff	Läget
Barometerindikatorn	94,5	96,0	97,5	1,5	-
Konfidensindikatorer					
Tillverkningsindustri	105,6	106,4	110,6	4,2	++
Bygg- & anläggning	89,8	93,2	94,9	1,7	-
Detaljhandel	106,4	107,6	100,0	-7,6	=
Tjänstesektorn	86,9	88,6	88,7	0,1	--
Hushåll	88,0	89,2	88,3	-0,9	--
Mikroindex hushåll	89,7	87,8	88,5	0,7	--
Makroindex hushåll	89,0	90,7	88,0	-2,7	--

Läget: ++ Mycket starkt, + Starkt, = Normalt, - Svagt, -- Mycket svagt.

Oväntat stark återhämtning i Q3 också på arbetsmarknaden

- men andra vågen gör att arbetslösheten väntas öka kommande månader

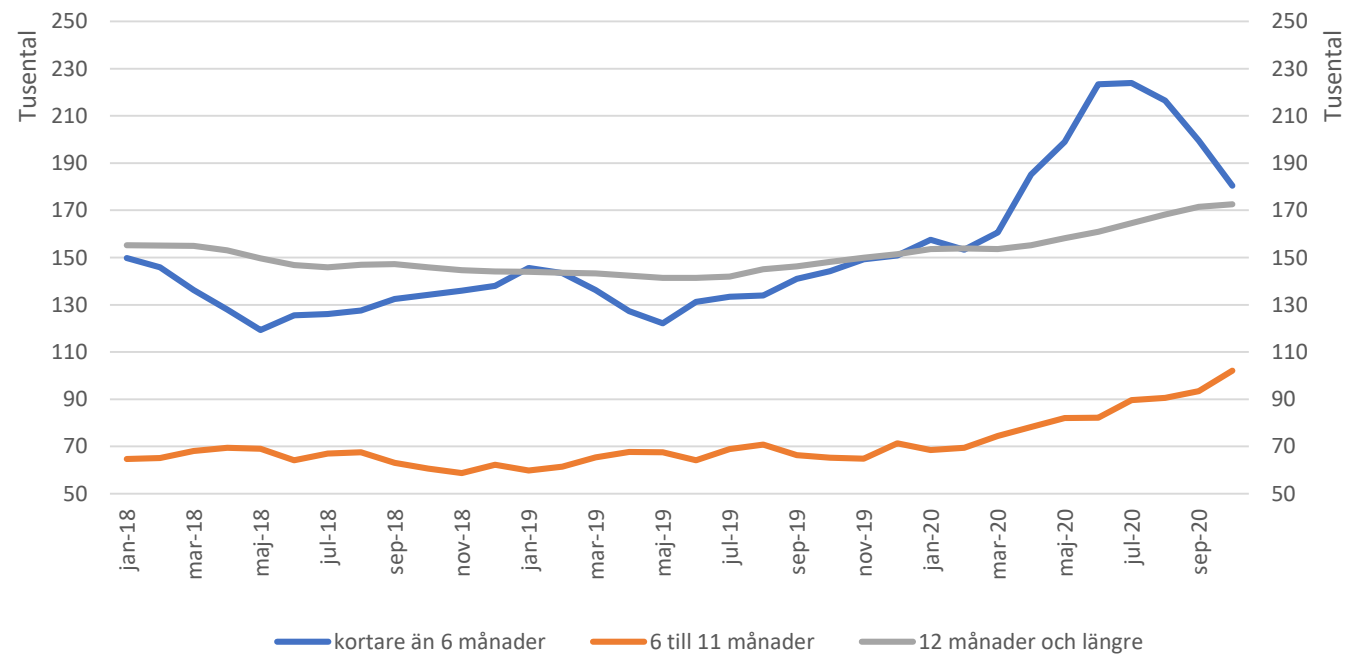

Not: Den blåa vertikala linjen markerar mars 2020.

Källa: Arbetsförmedlingen

Antalet långtidsarbetslösa har stigit och dess andel av totala arbetslösa kommer att stiga ytterligare

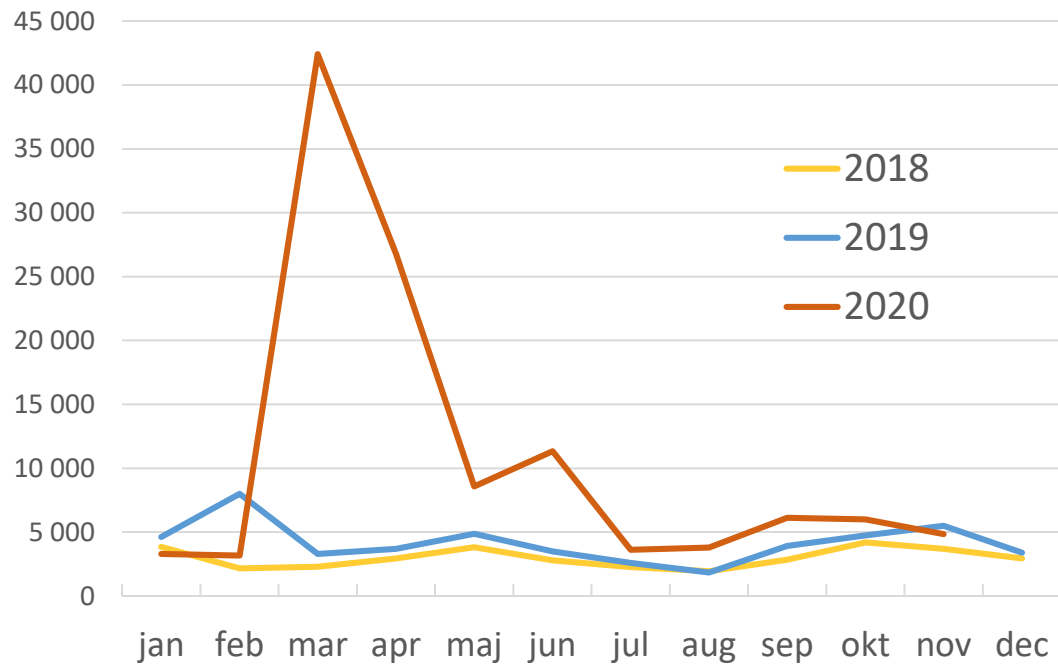
Antal inskrivna arbetslösa 18-64 år vid Arbetsförmedlingen efter arbetslöshetslängd per månad, 2018-2020

Källa: Arbetsförmedlingen

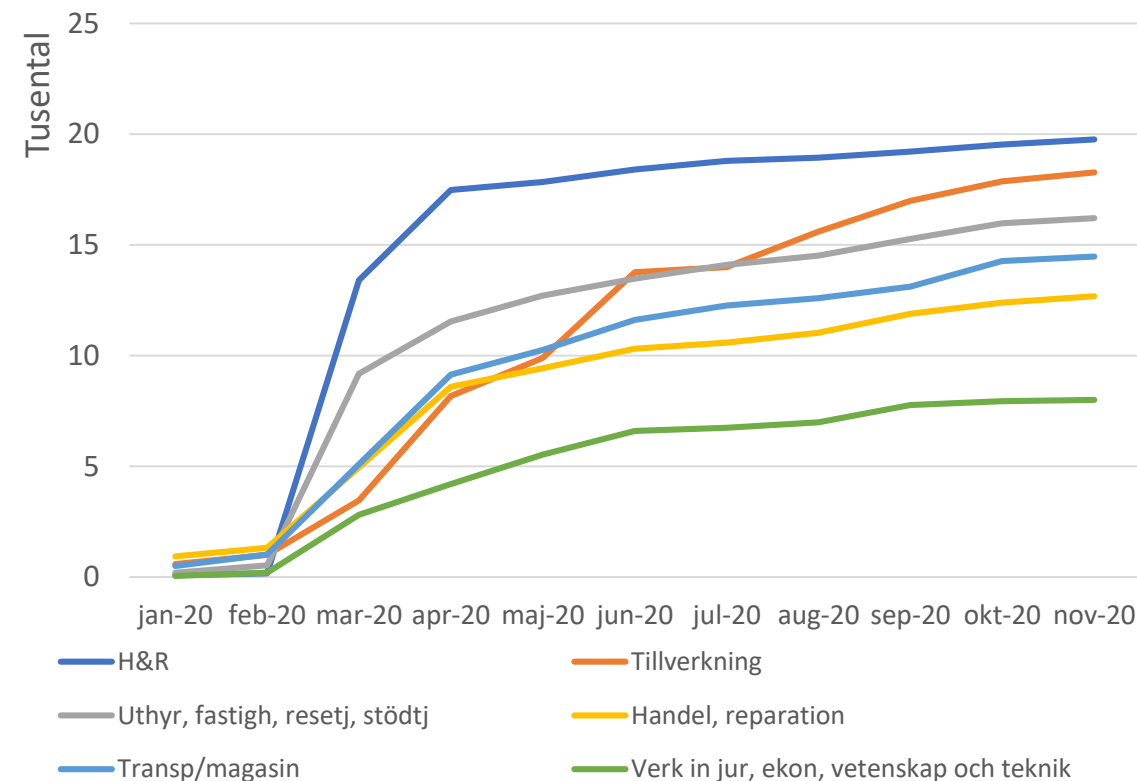
Varslen har ännu inte ökat som i våras

Antal varslade om uppsägning per månad, 2018-2020

Källa: Arbetsförmedlingen.

Ackumulerade varsel

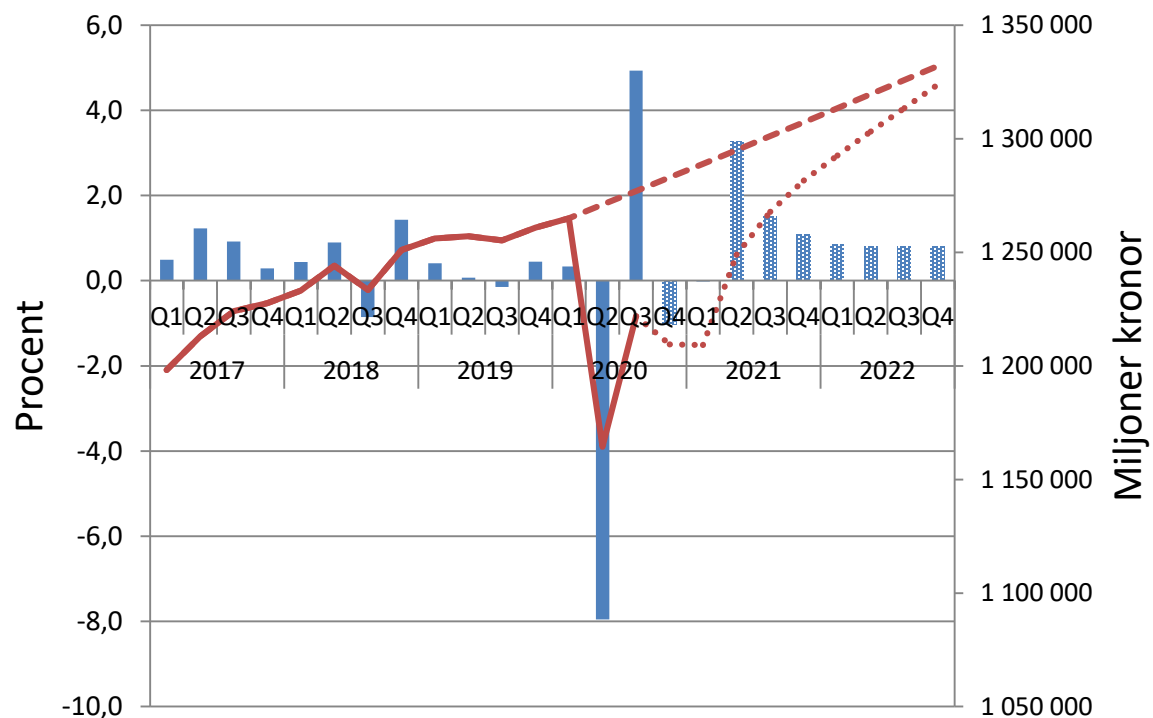

Källa: Arbetsförmedlingen genom Ekonomifakta

Prognosen av BNP och arbetslöshet

	2020	2021	2022
BNP	-3,1 (-4,4)	3,1 (3,2)	4,5 (3,0)
Arbetslöshet	8,5 (8,7)	9,0 (9,5)	8,2 (8,6)

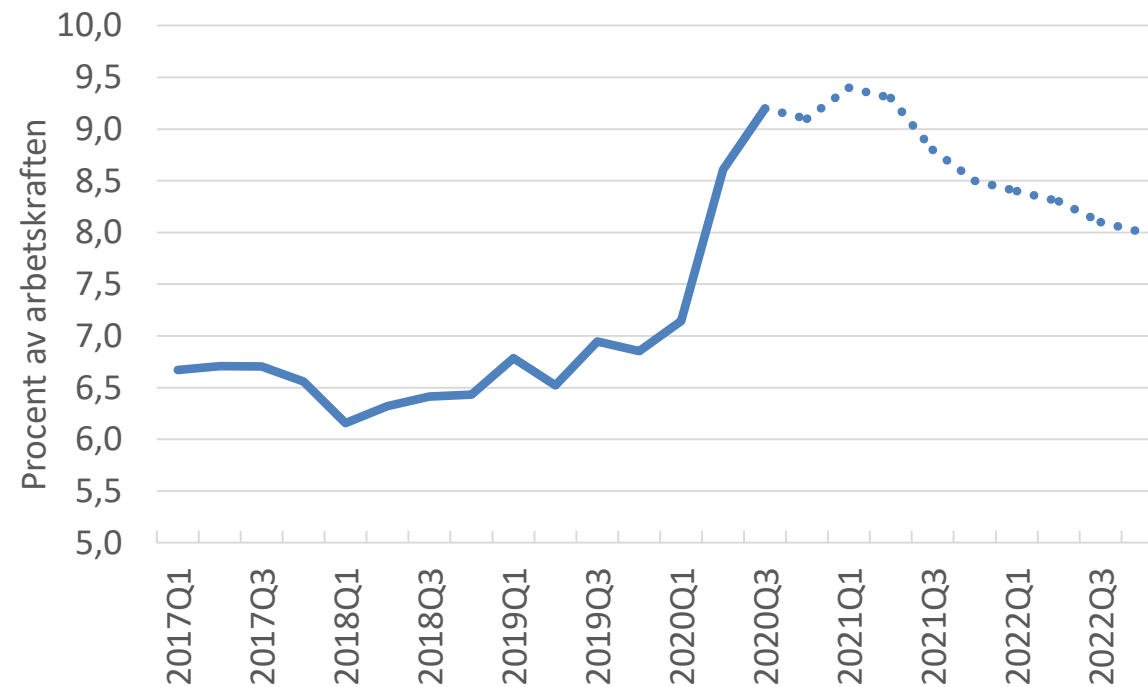
BNP

Källor: SCB och Svenskt näringsliv, prickad prognos.

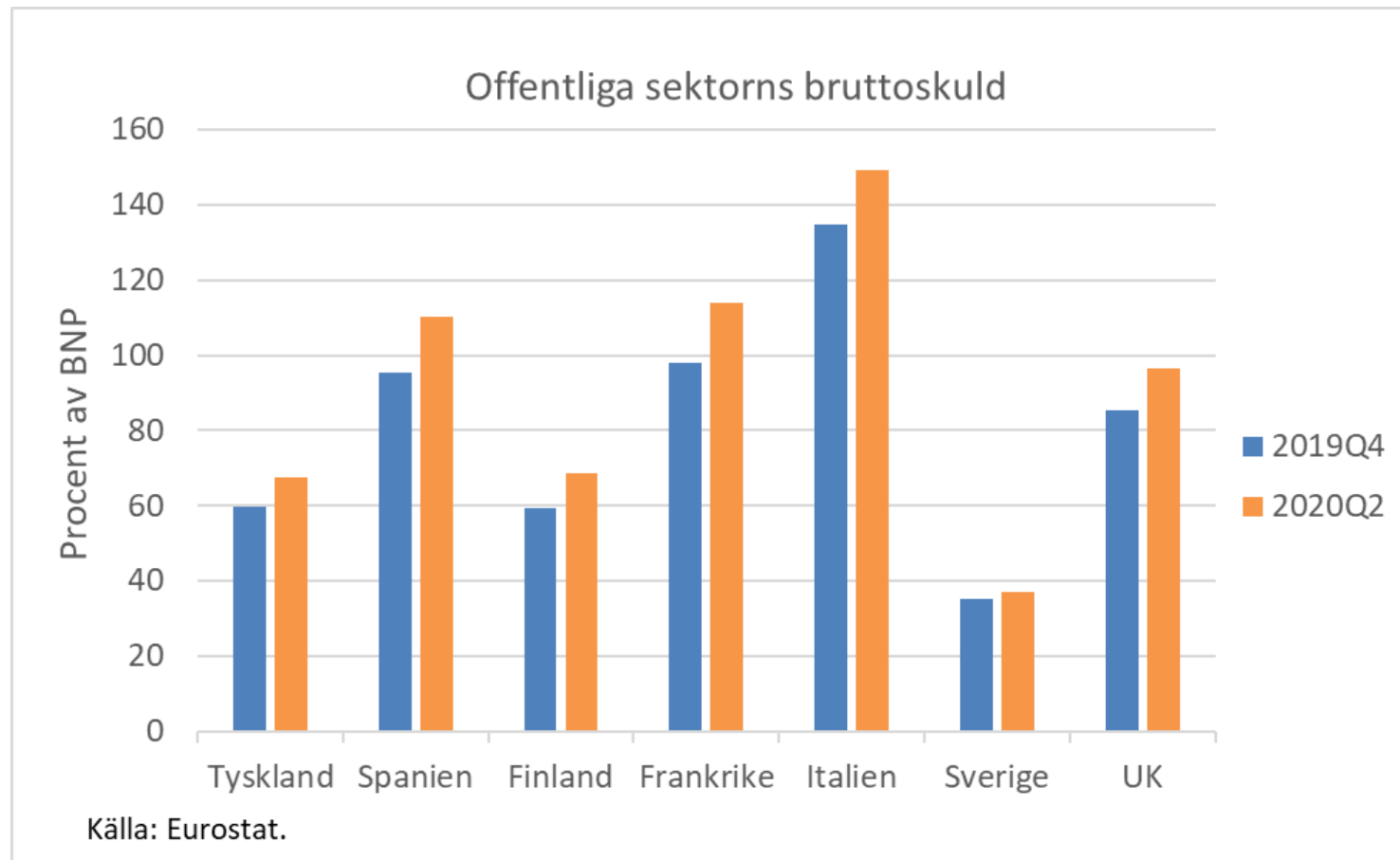
Not: Trendtillväxten uppskattas på kvartalsdata sedan 2011, streckad linje.

Arbetslöshet, 15-74 år

Källor: SCB via KI och Svenskt näringsliv.

Sverige hade låga skulder både innan krisen och även efter genomförda åtgärder

Slut på den akuta fasen under andra kvartalet nästa år – men riskerna förblir stora

- Virusrelaterade risker – logistikproblem vid leverans och distribution, dåligt fungerande vaccin
- Omfattningen av kommande konkurser osäker – likviditets- vs soliditetsproblem
- Industrin som draglok måste få med sig tjänstebranscherna – när lättas restriktionerna och när återgår beteenden till det normala?
- Viktigt att hålla ut med stöden för att rädda jobben – nu ser vi ett slut och vi har råd